

แผนการสอน หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต รายวิชาทฤษฎี

แผนการสอนรายวิชา การพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช (640-226)
 หัวข้อ กฎหมายและประเด็นจริยธรรมทางการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช จำนวนชั่วโมงสอน 1 ชั่วโมง
 ผู้สอน รองศาสตราจารย์ ดร.วันดี สุทธิรงค์
 แนวคิด

กฎหมายด้านสุขภาพจิตที่สำคัญของประเทศไทยขณะนี้คือ พระราชบัญญัติสุขภาพจิต ปี พ.ศ. 2551 เป็นกฎหมายที่ช่วยให้ผู้ป่วยจิตเวชได้รับการพิทักษ์สิทธิ์และได้รับการดูแลที่มีคุณภาพ ช่วยให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดูแลผู้ป่วยมากขึ้น ส่วนจริยธรรมเป็นเรื่องของความประพฤติที่พึงงาม มีความสำคัญต่อวิชาชีพพยาบาล เนื่องจากช่วยให้พยาบาลปฏิบัติการพยาบาลที่มีคุณภาพและเกิดประโยชน์แก่ผู้รับบริการ โดยมีการตัดสินใจให้การพยาบาลบนพื้นฐานของความถูกต้อง ความดีงาม หลักจริยธรรมที่สำคัญสำหรับการพยาบาลประกอบด้วย (1) การเคารพความเป็นอิสระของบุคคล (respect for autonomy) (2) การทำประโยชน์ (beneficence) (3) การไม่ทำอันตราย (nonmaleficence) (4) ความเสมอภาค/ยุติธรรม (justice) (5) ความซื่อสัตย์ (fidelity) และ (6) การบอกความจริง (veracity) สำหรับแนวทางจริยธรรมในการปฏิบัติการพยาบาล ประกอบด้วย (1) การพิทักษ์สิทธิ์ผู้ใช้บริการ (advocacy) (2) ความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ (accountability) (3) ความร่วมมือ (cooperation) และ (4) ความเอื้ออาทร (caring) มีการศึกษาพบว่าปัญหาจริยธรรมที่พบบ่อยในการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช คือ การป้องกันตัวเองของบุคลากรสุขภาพและหน้าที่รับผิดชอบ การรักษาด้วยไฟฟ้า การรักษาความลับ การเคารพความเป็นอิสระของบุคคล การเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มของผู้ใช้บริการ การยินยอมรับการรักษาด้วยวิธีการต่าง ๆ ดังนั้นแนวทางการตัดสินใจทางจริยธรรมประกอบด้วย (1) พิจารณาสถานการณ์โดยละเอียด (2) กำหนดว่าเป็นปัญหาจริยธรรมข้อใด (3) พิจารณาผู้เกี่ยวข้องในเหตุการณ์ (4) กำหนดแนวทางแก้ไข (5) วิเคราะห์ วิจัยวิธีแก้ปัญหานั้นที่กระทำไปแล้ว

วัตถุประสงค์	เนื้อหาหลัก	กิจกรรมการเรียนการสอน/สื่อการสอน	ประเมินผล
1. อธิบายกฎหมายที่เกี่ยวข้อง และหลักจริยธรรมทางการพยาบาลได้ถูกต้อง 2. ระบุกฎเกณฑ์แนวทางจริยธรรมในการปฏิบัติการ	พระราชบัญญัติสุขภาพจิต พ.ศ. 2551 ประกอบด้วย 6 หมวด คือ หมวด 1 คณะกรรมการ ประกอบด้วย 2 ส่วนคือ คณะกรรมการสุขภาพจิตแห่งชาติและ คณะกรรมการสถานบำบัดรักษา หมวด 2 สิทธิผู้ป่วย หมวด 3 การบำบัดรักษาทางสุขภาพจิต ประกอบด้วย 3	ก่อนเข้าชั้นเรียน กิจกรรมผู้สอน 1. มอบหมายให้นักศึกษาไปศึกษาเนื้อหาและดูวิดีโอใน LMS เพื่อมาทำกิจกรรมในชั้นเรียน พร้อมประกาศให้	1. ผู้เรียนตั้งใจฟัง 2. ผู้เรียนสามารถร่วมตอบคำถามในห้องเรียน 3. สอบครั้งที่ 3

วัตถุประสงค์	เนื้อหาหลัก	กิจกรรมการเรียนการสอน/สื่อการสอน	ประเมินผล
<p>พยาบาลได้ถูกต้อง</p>	<p>ส่วน คือ ผู้ป่วย ผู้ป่วยคดี และการฟื้นฟูสมรรถภาพ หมวด 4 การอุทธรณ์ หมวด 5 พนักงานเจ้าหน้าที่ และ หมวด 6 บทกำหนดโทษ (ตั้งรายละเอียดในเอกสาร ประกอบการสอน)</p> <p>จริยธรรมเป็นเรื่องของความดีงาม ความถูกต้องของ การกระทำในสังคม เพื่อช่วยให้บุคลากรดำเนินชีวิตใน สังคมได้อย่างมีความสุข จริยธรรมมีความสำคัญต่อ วิชาชีพพยาบาล เนื่องจากมีส่วนช่วยควบคุมคุณภาพการ พยาบาล (ลออ, 2536) ทำให้พยาบาลตัดสินใจให้การ พยาบาลอย่างมีคุณธรรมและถูกต้อง</p> <p>หลักจริยธรรมทางการพยาบาล ประกอบด้วย</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.การเคารพความเป็นอิสระของบุคคล (respect for autonomy) แนวคิดนี้เชื่อว่ามนุษย์ทุกคนมีอิสระ และ ความเป็นตัวของตัวเอง ผู้ให้บริการควรมีสิทธิในการ ตัดสินใจ และเลือกที่จะรับบริการตามความเชื่อของตน 2.การทำประโยชน์เกื้อกูล (Beneficence) เป็นการ กระทำที่มุ่งให้ผู้รับบริการได้รับการดูแลที่ดี มีคุณภาพ โดยยึดหลักว่าผู้ให้บริการต้องมุ่งป้องกันสิ่งไม่ดี/อันตราย อันจะเกิดแก่ผู้ให้บริการ และต้องมุ่งกระทำหรือส่งเสริม ส่วนที่ดีแก่ผู้ให้บริการ โดยวางบนพื้นฐานของความ เมตตา กรุณา ปรารถนาดี และความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่แก่ เพื่อนมนุษย์ 3.การไม่ทำอันตราย (non-maleficence) เป็นการ 	<p>ทราบก่อนเรียน 2 สัปดาห์</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. มอบหมายงานใน LMS เกี่ยวกับ กิจกรรมที่ทำในชั้นเรียน <p><u>กิจกรรมผู้เรียน</u></p> <p>ศึกษาเอกสารและดูวิดีโอใน LMS ตามที่ ได้รับมอบหมาย</p> <p><u>ขณะเข้าชั้นเรียน</u></p> <p><u>กิจกรรมผู้สอน</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1.บอกวัตถุประสงค์การเรียน 2. แบ่งกลุ่มนักศึกษา กลุ่มละ 7-8 คน เพื่ออภิปรายสิ่งที่ดูจากวิดีโอ และส่ง ตัวแทนออกมานำเสนอ ตามประเด็นที่ มอบหมาย โดยให้นำเสนอเป็น ภาษาอังกฤษ <p><u>กิจกรรมผู้เรียน:</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1.อภิปราย 2. ส่งตัวแทนออกมานำเสนอ <p><u>สื่อการสอน:</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1.powerpoint 2.เอกสารประกอบการสอน 3. วิดีโอ การทำงานของมูลนิธิในการไป จับยึดผู้ป่วยจิตเวชที่มีพฤติกรรมรุนแรง <p>เอกสารทั้ง 3 ส่วนนี้ได้แสดงไว้ใน</p>	

วัตถุประสงค์	เนื้อหาหลัก	กิจกรรมการเรียนการสอน/สื่อการสอน	ประเมินผล
	<p>กระทำบนพื้นฐานความเชื่อว่า พยาบาลเป็นบุคคลหนึ่งในทีมสุขภาพ ที่ไม่ควรนำอันตราย/สิ่งไม่ดี มาสู่ผู้ใช้บริการ</p> <p>4. ความเสมอภาค (justice) โดยมีแนวคิดที่ว่าสิ่งที่เท่ากันต้องได้รับการปฏิบัติที่เหมือนกัน สิ่งที่แตกต่างกันต้องได้รับการปฏิบัติที่ต่างกัน การดูแลใด ๆ ต้องกระทำโดยไม่คำนึงถึงเชื้อชาติ ศาสนา สถานภาพของบุคคล หรือสภาพการเจ็บป่วยใด ๆ ทั้งสิ้น</p> <p>5. ความซื่อสัตย์ (fidelity) การปฏิบัติการพยาบาลต้องให้ความสำคัญอย่างมากกับการรักษาสัญญา การปกปิดความลับ ตลอดจนการรักษาความเป็นส่วนตัวของผู้ใช้บริการ เพื่อนำไปสู่ความไว้วางใจ และการมีสัมพันธภาพอันดี อย่างไรก็ตามพยาบาลต้องตระหนักเสมอว่า การรักษาความลับใด ๆ ต้องไม่ทำให้เกิดผลเสียต่อผู้ใช้บริการและผู้อื่น</p> <p>6. การบอกความจริง (veracity) พยาบาลต้องคำนึงเสมอว่าพยาบาลมีหน้าที่ในการบอกความจริงเสมอเนื่องจากผู้ใช้บริการทุกคน ไม่ว่าจะอยู่ในสภาพการเจ็บป่วยใด ๆ ก็มีสิทธิที่จะได้รับรู้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับตนเอง อย่างไรก็ตามพยาบาลต้องมีวิธีการบอกความจริงที่เหมาะสมเพื่อให้เกิดผลดีที่สุดกับผู้ใช้บริการแต่ละราย</p>	<p>LMS@psu.ac.th</p>	

วัตถุประสงค์	เนื้อหาหลัก	กิจกรรมการเรียนการสอน/สื่อการสอน	ประเมินผล
<p>3.วิเคราะห์ปัญหาจริยธรรมทางการแพทย์พยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวชจากสถานการณ์ตัวอย่างได้ถูกต้อง</p> <p>4.ระบุแนวทางการแก้ปัญหาจริยธรรมได้เหมาะสมกับสถานการณ์ตัวอย่าง</p>	<p>ในการเผชิญประเด็นจริยธรรม พยาบาลควรมีแนวทางการปฏิบัติ ดังนี้ (Taylor, 1996)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.พิจารณาสิ่งที่เกิดขึ้น โดยใช้หลักคำถาม ใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร และทำอย่างไร 2. ระบุให้ได้ว่าปัญหาที่เกิดขึ้นเป็นประเด็นจริยธรรมที่เกี่ยวข้องกับหลักจริยธรรมข้อใด 3. พิจารณาประเด็นที่เกิดขึ้น ว่าไปเกี่ยวข้องหรือมีผลกระทบต่อใครบ้าง และกระทบอย่างไร 4. ตัดสินใจแก้ไข โดยใช้การตัดสินใจทางคลินิก และหลักการทางจริยธรรม 5. วิพากษ์วิจารณ์หรือประเมินผลการตัดสินใจนั้น ๆ อย่างไรก็ตาม พบว่าในการเผชิญประเด็นจริยธรรม พยาบาลควรกระทำ 3 ประการดังนี้ (Carson & Arnold, 1996) <ol style="list-style-type: none"> 1.การค้นหา/ระบุเกี่ยวกับมุมมอง แนวคิด และความเชื่อของพยาบาลต่อสถานการณ์นั้น ๆ 2.การตัดสินใจกระทำใด ๆ ต้องมีความสอดคล้องกับแนวคิดจริยธรรมที่เกี่ยวข้อง 3.ใช้การตัดสินใจเชิงวิชาชีพในการเลือกใช้แนวทางเลือกในการตัดสินใจให้เหมาะสม <p>สรุป</p> <p>ประเด็นจริยธรรมในการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช</p>	<p><u>กิจกรรมผู้สอน:</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ให้นักศึกษาอ่าน กรณีศึกษา แล้วตอบคำถามในกระดาษว่ามีประเด็นจริยธรรมอะไรที่อาจเกิดขึ้นได้บ้าง 2. บรรยายสรุป <p><u>กิจกรรมผู้เรียน:</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ตอบคำถามในกระดาษและส่งในห้องเรียน <p><u>สื่อการสอน:</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. วิดีโอ จาก youtube การนำส่งผู้ป่วยจิตเวชโดยมูลนิธิ 2. Powerpoint 3. เอกสารประกอบการสอน 	<ol style="list-style-type: none"> 1.การมีส่วนร่วมในชั้นเรียน 2. สอบครั้งที่ 3

วัตถุประสงค์	เนื้อหาหลัก	กิจกรรมการเรียนการสอน/สื่อการสอน	ประเมินผล
	<p>เป็นสิ่งที่พยาบาลส่วนใหญ่ต้องเผชิญอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ เนื่องจากลักษณะการเจ็บป่วยของผู้ใช้บริการเป็นสำคัญ พบว่าประเด็นที่พบบ่อยมักเกี่ยวข้องกับการเคารพความเป็นส่วนบุคคล การปกปิดความลับ การทำประโยชน์ และการไม่ทำอันตราย ซึ่งประเด็นเหล่านี้ต้องการการตัดสินใจแก้ปัญหาที่เหมาะสมของพยาบาล โดยต้องวางบนพื้นฐานหลักจริยธรรม</p>		

เอกสารอ้างอิง

พระราชบัญญัติสุขภาพจิต. (2551). ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 125 ตอนที่ 36 ก วันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2551.

สมาคมพยาบาลแห่งประเทศไทย. (2537). จรรยาบรรณวิชาชีพการพยาบาล. *สารสภากาการพยาบาล*, 9(1), 24.

ดรุณี ตันติเจริญวิวัฒน์, อรัญญา เชาวลิต, และ วันดี สุทธิรงค์. (2551). การตัดสินใจเชิงจริยธรรมของพยาบาลในการทำหน้าที่แทนผู้ป่วยจิตเวช. *วารสารพยาบาล*, 57(1-2), 48-57.

บันทึกหลังสอน

ในการมอบหมายให้นักศึกษาได้เตรียมตัวก่อนเข้าชั้นเรียน พบว่า มีนักศึกษาส่วนน้อยที่ได้ปฏิบัติ จากการสอบถามนักศึกษาทราบว่าต้องเข้าไปศึกษาก่อน แต่ไม่มีเวลาในการทำ จึงได้คุยกับนักศึกษาถึงความรับผิดชอบ ผู้สอนได้แก้ไขโดยนำเสนอวิดีโออีกครั้งหนึ่ง ซึ่งทำให้ต้องปรับเวลาในการทำกลุ่มและนำเสนอ

สำหรับการสอนในคราวต่อไป ควรได้มีการพบนักศึกษาก่อนเรียนทั้งชั้นเรียน เพื่อเป็นการกระตุ้นให้นักศึกษาได้เข้าไปศึกษาล่วงหน้า เนื่องจากนักศึกษาอาจไม่คุ้นชินกับการเรียนแบบใหม่

คำอธิบาย